

1980'Lİ YILLARDA YAPILAN GENEL SEÇİMLERİN TÜRKİYE'DE VE DENİZLİ GENELİNDEKİ SEÇİM SONUÇLARI VE BULDAN İLÇESİ SEÇİM SONUÇLARI İLE KARŞILAŞTIRILMASI

Öğr.Gör. İbrahim Ersin TURGUT, Öğr.Gör.Dr.Cumali ERDEMİL

Pamukkale Üniversitesi Buldan Meslek Yüksekokulu

ieturgut@pau.edu.tr, cerdemil@pau.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada 1980 askeri darbesinin Buldan seçmeninin oy verme davranışı üzerinde etkisi olup olmadığı araştırılmıştır. Bu amaçla 1980 öncesi genel seçim sonuçları ile 1980 sonrası genel seçim sonuçları karşılaştırılmıştır. 1980 öncesi için 1980 öncesi son genel seçim olan 1977 genel seçimleri, 1980 sonrası için ise 1983 ve 1987 genel seçimleri ele alınmış ve Buldan İlçesi seçim sonuçları hem Denizli İli seçim sonuçları hem de Türkiye Geneli seçim sonuçları ile karşılaştırılmıştır. Çalışmada ayrıca hem Buldan ilçesinde 1977 genel seçimlerinde sağ ve sol partilerin oy toplamları 1987 genel seçimlerindeki sağ ve sol partilerin oy toplamları ile karşılaştırılmış, hem de Buldan ilçesindeki 1977 ve 1987 genel seçimlerinde sağ ve sol partilerin oy toplamları Denizli İli ve Türkiye Geneli seçim sonuçları ile karşılaştırılarak 1980 askeri darbesinin Buldan seçmeninin oy verme davranışı üzerinde etkisi olup olmadığı ortaya konmaya çalışılmıştır.

GİRİŞ

Siyasal partiler ve özgür seçimler, demokrasinin vazgeçilmez unsurlarıdır. Demokratik rejimlerde siyasal partiler, savundukları düşünce ve idealleri gerçekleştirmek için birbirleriyle yarışır. Siyasal partiler, bunun için gerekli yetkiyi seçimler yoluyla halktan alırlar. Bu nedenler demokratik yönetimin en önemli unsuru ve halkın siyasi tercihlerinin belirlenmesinin en etkili yolu seçimlerdir. Düzenli aralıklarla yapılan seçimler, halkın yönetme yetkisini kime vereceğini belirler (TÜRK, 1995:1-41).Yönetme yetkisini seçimden alan iktidarların devamına karar vermek, bu iktidarların değiştirilmesini istemek, mevcut iktidardan desteğini çekmek halkın seçimlerde verdiği kararlarla olmaktadır. Bu kararların

yanında seçime giren partilerin veya adayların ortaya koydukları, koyacakları plan ve projelerin de tercih edilme oranları da seçimlerle belirlenmektedir (GÜNAL, 2005:1-2)

Bir yörenin seçim sonuçları, o yörenin insanların siyasi yapısının belirlenmesinde, yöre insanların yaşam tarzı ve düşünce yapıları hakkında önemli ipuçları verir. Seçime giren partilere verilen oy oranları, partilerin yapısı, plan ve programları incelendiğinde o yöre insanların siyasi düşüncelerinin ve yaşam tarzlarının bir ölçüsü olacaktır.

1980’li yılların siyasi ve ekonomik olarak hem ülkemizde hem de dünyada oldukça önemli değişikliklere sahne olması, Türkiye’de 12 Eylül 1980 askeri darbesinin siyasi tercihlere yansımaları Buldan’daki seçmenlerin bu olaylardan nasıl etkilendiği, ne kadar etkilendiği, Buldan’daki etkilenmenin Türkiye’deki ve Denizli ilindeki genel etkilenmeden ne kadar farklı olduğunun incelenmesi bu çalışmanın ana konusunu oluşturmaktadır. Bunun için 1980 yılından önceki son genel seçimler olan 1977 seçim sonuçları 1980’li yıllardaki seçim sonuçları ile karşılaştırma yapabilmek için 1983 ve 1987 genel seçim sonuçları ele alınmıştır. 1984 ve 1989 yıllarındaki yerel seçim sonuçları, yerel seçimlerin kendilerine özgü bir yapısının bulunması, dayların kişiliklerinin siyasi tercihlerde etkili olması, belediye başkanlığı , belediye meclis üyeliği ve il genel meclisi üyeliği gibi farklı oylamaların yapılması ve bu oylama sonuçlarının her birinin ayrı ayrı değerlendirilmesi ve yorumlanmasını gerektirdiğinden daha geniş kapsamlı bir incelemeye konu olması düşünüldüğünden bu çalışmanın kapsamına alınmamıştır.

1. 1980 ÖNCESİ SEÇİM SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ¹

1977 yılı genel seçimlerine Türkiye’de katılma oranı %72.42’dir. Bu oran bundan önceki seçimler ile karşılaştırıldığında oldukça düşük bir orandır. Denizli genelinde % 77.08 katılma oranı ile yine Türkiye geneline yakın bir seçime katılma oranı gerçekleştirilmiştir. Buldan ilçesi 1977 yılı genel seçimlerine %82.60 oranında katılarak ortalamanın üstünde bir oranda seçime ilgi göstermiştir

Toplam Sandık	80.443
Toplam Seçmen	21.206.848
Toplam Kullanılan Oy	15.358.710
Toplam Geçerli Oy	14.823.943
Katılım Oranı	% 72,42
Milletvekili Sayısı	450

¹ YAMAN, H (1977) Seçim Sonuçlarının Değerlendirilmesi, 1977 yılı raporu.

Tablo 2: Türkiye Geneli Oyların Partilere Göre Dağılımı ve Milletvekili Sayıları (1977 Genel Seçimi)

S.	Parti Adı	Oy Oranı	Toplam Oy	M.V. Sayısı
1	CHP	41,39	6.136.171	213
2	AP	36,89	5.468.202	189
3	MSP	8,57	1.269.918	24
4	MHP	6,42	951.544	16
5	BAĞ.	2,49	369.592	4
6	CGP	1,87	277.713	3
7	DP	1,85	274.484	1
8	TBP	0,39	58.540	
9	TİP	0,14	20.565	

41.39%

36.89%

21.72%

CHP

AP

DİĞER

Tablo 3: Denizli İli Seçim Genel Sonuçları (1977 Genel Seçimi)

Toplam Sandık	: 1.107
Toplam Seçmen	: 305.078
Toplam Kullanılan Oy	: 235.144
Toplam Geçerli Oy	: 226.504
Katılım Oranı	: % 77,08
Milletvekili Sayısı	: 6

Partilerin aldıkları oylar incelendiğinde, Türkiye geneline göre genel seçimlerde ilk dört partinin aldığı oylar Denizli genelinde ve Buldan ilçesinde değişikliğe uğramıştır. Türkiye genelinde ilk dört parti sırasıyla CHP(%41.39), AP(%36.89), MSP(%8.57), MHP(%6.42) olurken Denizli ilinde AP(%43.90), CHP(%43.80), DP(%4.55), MHP(%3.70) ve Buldan ilçesinde CHP(%46.55), AP(%43.06), MHP(%4.59), DP(%3.05) olarak gerçekleşmiştir. DP Türkiye genelinde 7. parti olurken Denizli ilinde üçüncü parti, Buldan İlçesinde dördüncü parti olmuştur. MSP oylarının özellikle Buldan'da ve Denizli'de Türkiye geneline göre çok düşük olduğu (Denizli'de %3.25 Buldan'da %1.51) bunun yanında DP'nin Buldan'da ve Denizli'de güçlü olduğu gözlenmektedir. 1977 genel seçimlerinde büyük şehirlerde CHP 'nin AP'ye karşı büyük bir üstünlük kurduğu buna karşılık AP'nin ise kırsal kesimden çok fazla oy aldığı görülmektedir.

Tablo 4: Denizli İli Oyların Partilere Göre Dağılımı ve Milletvekili Sayıları
(1977 Genel Seçimi)

S.	Parti Adı	Oy Oranı	Toplam Oy	M.V. Sayısı
1	AP	43,90	99.428	3
2	CHP	43,48	98.491	3
3	DP	4,55	10.302	
4	MHP	3,70	8.379	
5	MSP	3,25	7.358	
6	CGP	1,13	2.550	
7	TBP	0,00	0	
8	TİP	0,00	0	
9	BAĞ.	0,00	0	

The pie chart illustrates the distribution of votes among three categories: AP (43.89%), CHP (43.48%), and DİĞER (12.63%). The legend indicates that AP is represented by a purple segment, CHP by an orange segment, and DİĞER by a blue segment.

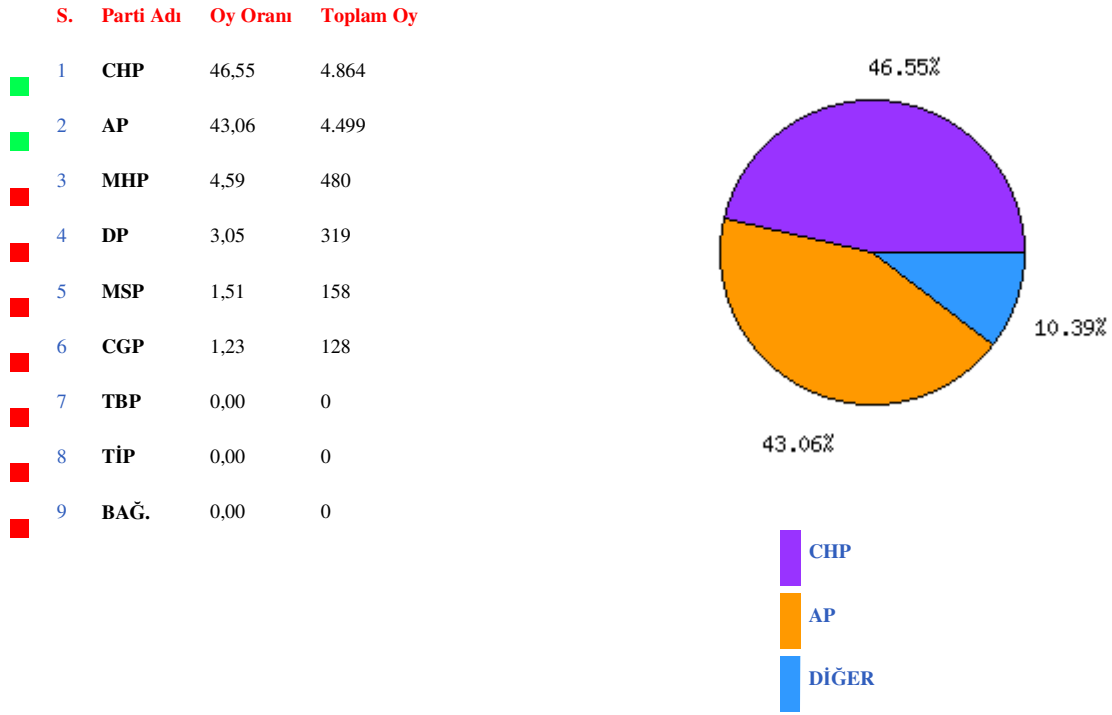
Buldan'da bu iki parti arasındaki fark genel seçimde %3.5 CHP lehinedir. Türkiye genelinde genel seçimlerde %4.5 oranında bir fark CHP lehinedir. Denizli genelinde ise genel seçimlerde AP %0.4 lük bir farkla CHP'yi geçmiştir. Görüldüğü üzere özellikle bu iki parti için Buldan'daki seçimlerde Türkiye genelindeki oy farkına yakın bir fark ortaya çıkmıştır. Genel seçimlerde Türkiye genelinde sağ partilerin oy oranı %55.60 sol partilerin oy oranı % 41.92 ve bağımsızların oy oranı %2.49 olmuştur. Denizli genelinde genel seçimlerde ise sağ partilerin oy oranı %56.53 sol partilerin oy oranı %43.48 olmuştur. Buldan'da ise genel seçim sonuçlarına göre sağ partilerin oy oranı %53.44 sol partilerin oy oranı %46.55 olmuştur. 1977 genel seçimlerinde Türkiye genelinde geçersiz oyların kullanılan oylara oranı %3.5 olmuştur. Denizli genelinde %3.6 Buldan'da ise %4.3 olmuştur.

Tablo 5: Denizli ili *Buldan* İlçesi Seçim Genel Sonuçları
(1977 Genel Seçimi)

Toplam Sandık	:	54
Toplam Seçmen	:	13.225
Kullanılan Oy	:	10.924
Toplam Geçerli Oy	:	10.448
Katılım oranı	:	% 82,60

Tablo 6: Buldan İlçesinde Oyların Partilere Göre Dağılımı

(1977 Genel Seçimi)

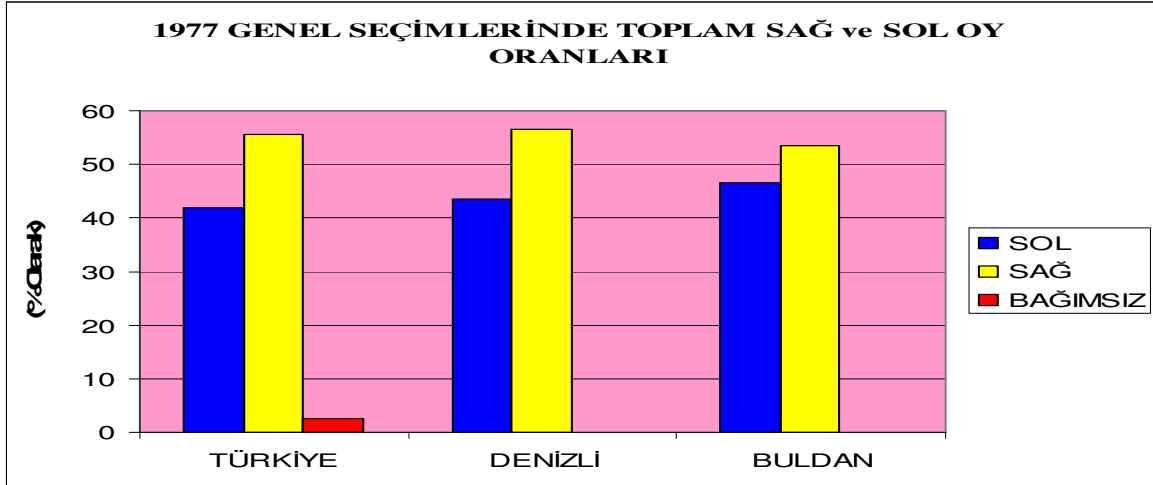


Tablo 7: 1977 Genel Seçimlerinde Toplam Sağ ve Sol Oy Oranları(% Olarak)

	TÜRKİYE	DENİZLİ	BULDAN
SOL	41,92	43,48	46,55
SAĞ	55,60	56,53	53,44
BAĞIMSIZ	2,49	0,01	0,01

Sol Partiler: CHP, TBP ve TİP

Sağ Partiler: AP, MSP, MHP, CGP ve DP



2. 1980 SONRASI SEÇİM SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

2.1 1980’li yıllardaki seçim atmosferi

Bu bölümde seçim sonuçlarının incelenmesine geçmeden önce bu dönemin siyasi ortamına göz atmak seçim sonuçlarının değerlendirilmesinde yararlı olacaktır. Bilindiği gibi 12 Eylül 1980 yılında askeri bir darbe olmuş ve bu askeri rejim önce TBMM’yi ve mevcut hükümeti dağıtmıştır. Ülke yönetimine milli güvenlik kurulu el koymuştur. Yerel yöneticiler görevlerinden alınmış, il genel meclisleri ve belediye meclisleri feshedilmiştir. Siyasi partiler kapatılıp ,mal varlıkları hazineye aktarılmıştır. Anayasanın hazırlanması için danışma meclisi kurulmuştur. Hazırlanan yeni Anayasa yapılan referandumla halkın büyük çoğunluğunun oyuyla kabul edilmiştir. Anayasanın kabulünden sonra normal düzene geçme çabaları ve yeni siyasi partiler kurulmaya başlamıştır. Milliyetçi Demokrasi Partisi (MDP), Büyük Türkiye Partisi(BTP), Anavatan Partisi(ANAP) ve Halkçı Parti(HP) ilk kurulan partiler olmuşlar ancak BTP kısa bir süre sonra kapatılan eski bir partinin devamı olması gerekçesiyle kapatılmıştır. Daha sonra ise Sosyal Demokrasi Partisi (SODEP), Doğru Yol Partisi (DYP) ve Refah Partisi (RP) kurulmuştur. Bu partiler dışında da bir çok parti kurulmuş ancak bir çoğunun siyasi yaşamı çok kısa sürmüştür.Bu dönemde vetolar yüzünden 12 Eylül 1980 darbesinden sonraki ilk seçim olan 6 Kasım 1983 tarihli genel seçimlere sadece üç parti katılabilmektedir. B unlar MDP, ANAP VE HP olmuştur.

2.2 1983 Yılındaki Genel Seçim Sonuçlarının Karşılaştırılması :

Bu genel seçimleri önemli kılan askeri darbeden sonraki ilk seçim olması ve tabanları 1980 öncesine dayanan bazı siyasi partilerin veto edilerek seçime katılamamalarıydı. Bu seçimlere emekli bir orgeneral olan Turgut Sunalp’in başkanlığında kurulan MDP, 1980 öncesindeki bütün eğilimleri birleştirdiğini iddia eden , 1980 öncesinin önemli bir bürokratu olan ve askeri rejimde Başbakan yardımcılığı yapmış olan Turgut Özal başkanlığında kurulan ANAP ve yine askeri rejimde Başbakanlık özel kalem müdürlüğü yapmış olan Necdet Calp’in başkanlığında kurulan merkez sol bir parti olan HP katılmışlardır. Bu üç partinin 6 Kasım 1980 yılında yapılan seçimlerde Türkiye genelinde aldıkları oy oranı şöyledir ANAP %45.14 ,HP %30.46 ve MDP %23.27 .Bağımsızlar %1.13.Denizli genelinde ANAP %42.65 ,HP %31.39,MDP %23.24 ve Bağımsızlar %2.71 .Buldan’da ANAP %39.76,HP %31.69,MDP %25.74 ve Bağımsızlar %2.82 oy almışlardır.ANAP 211 milletvekili,HP 117 milletvekili,MDP 71 milletvekili çıkarmıştır.Denizli’den seçilen milletvekilleri ve partileri şunlardır:

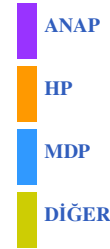
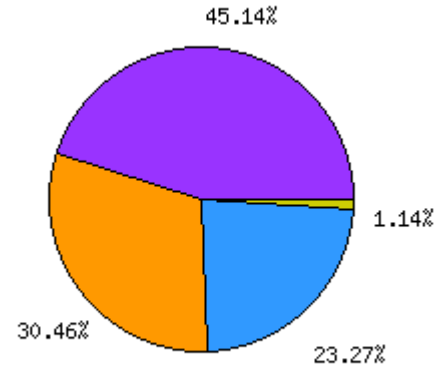
- 1)Muzaffer ARICI (ANAP) 2)Mustafa Kani BÜRKE (HP)
- 3)Aycan ÇAKIROĞULLARI(ANAP) 4)Halil İbrahim ŞAHİN (HP) 5)İsmail ŞENGÜN(MDP)

Tablo 8: Türkiye Genel Seçim Sonuçları (1983 Genel Seçimi)

Toplam Sandık	: 82.124
Toplam Seçmen	: 19.767.760
Toplam Kullanılan Oy	: 18.246.572
Toplam Geçerli Oy	: 17.351.520
Katılım Oranı	: % 92,30
Milletvekili Sayısı	: 400

Tablo 9: Türkiye Geneli Oyların Partilere Göre Dağılımı ve Milletvekili Sayıları (1983 Genel Seçimi)

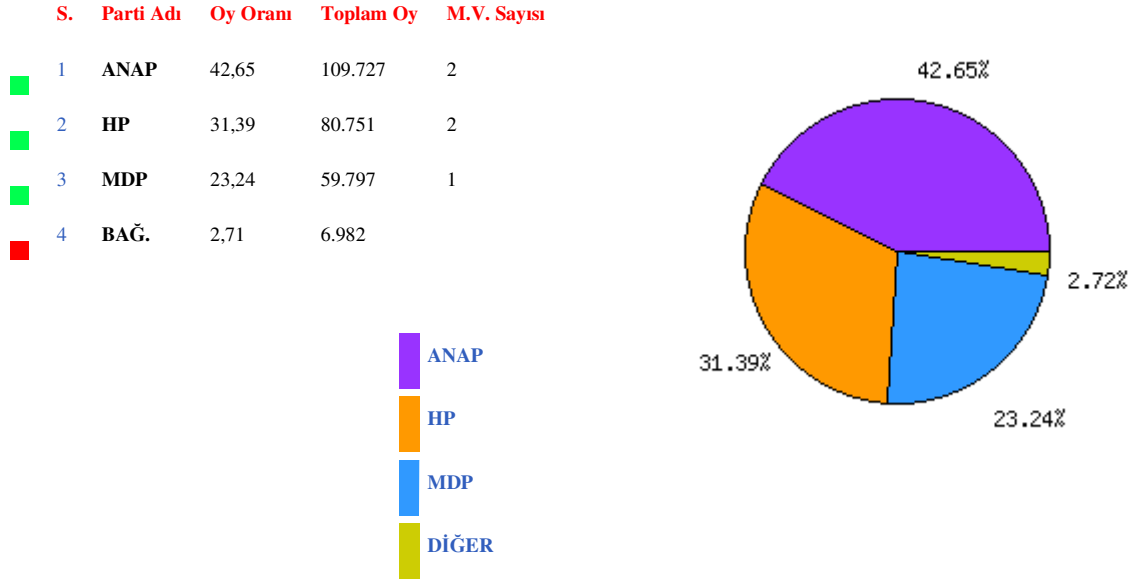
S.	Parti Adı	Oy Oranı	Toplam Oy	M.V. Sayısı
1	ANAP	45,14	7.833.148	211
2	HP	30,46	5.285.814	117
3	MDP	23,27	4.036.970	71
4	BAĞ.	1,13	195.588	



Tablo 10: Denizli İli Seçim Genel Sonuçları (1983 Genel Seçimi)

Toplam Sandık	: 1.071
Toplam Seçmen	: 286.821
Toplam Kullanılan Oy	: 274.663
Toplam Geçerli Oy	: 257.257
Katılım Oranı	: % 95,76
Milletvekili Sayısı	: 5

Tablo 11: Denizli ili Oyların Partilere Göre Dağılımı ve Milletvekili Sayıları (1983 Genel Seçimi)

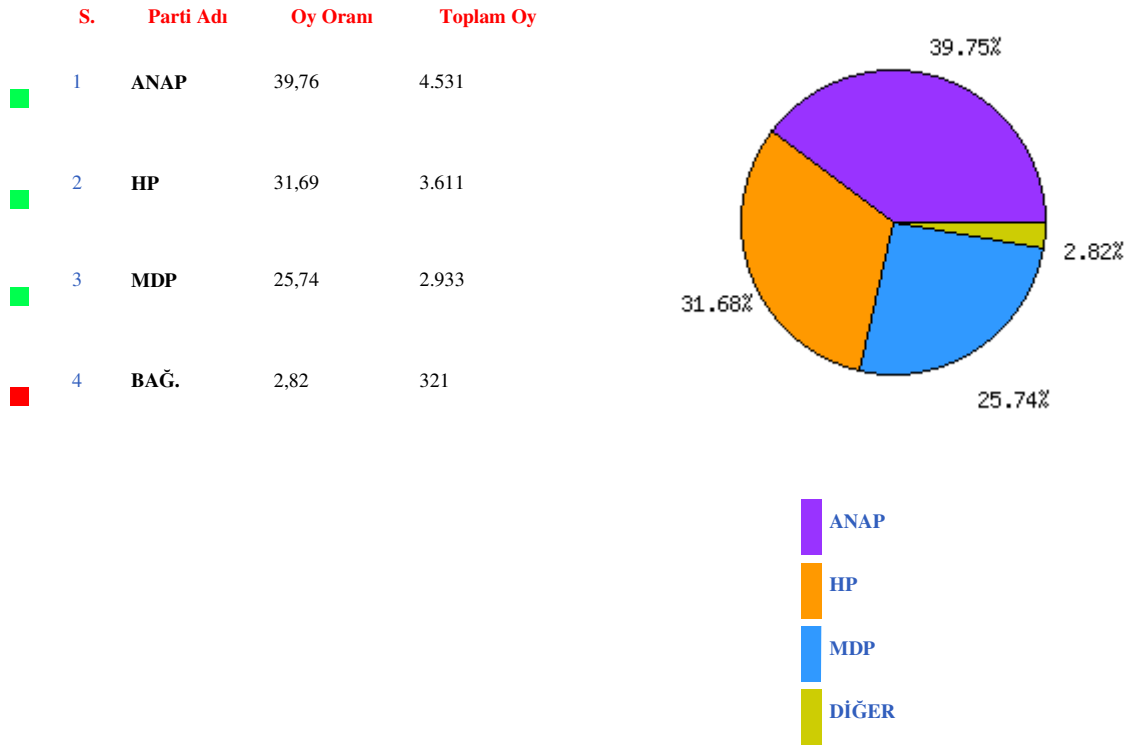


Tablo 12: Denizli ili *Buldan İlçesi* Seçim Genel Sonuçları (1983 Genel Seçimi)

Toplam Sandık	: 56
Toplam Seçmen	: 12.567
Kullanılan Oy	: 12.242
Toplam Geçerli Oy	: 11.396
Katılım oranı	: % 97,41

Buldan'daki seçim sonuçları Türkiye geneli ve Denizli İli'ndeki seçim sonuçlarına paralellik göstermiştir. Ancak Buldan'da ANAP'ın oy oranı Türkiye geneli ve Denizli İli sonuçlarına göre biraz daha düşük gerçekleşmiş bunun yanında MDP'nin oy oranı Türkiye geneli ve Denizli İli'ne göre küçük bir artış göstermiştir. Genel seçimlere Türkiye genelinde katılma oranı %92.30 Denizli İli seçime katılma oranı %95.76, Buldan'da seçime katılma oranı %97.41'dir. Bu seçimlerde seçime katılma oranı bir önceki seçimlere göre oldukça yüksektir. Buldan'da seçime katılma oranının yüksekliği dikkat çekmektedir. Türkiye genelinde geçersiz oyların kullanılan oylara oranı % 4.9 olmuştur. Bu oran Denizli genelinde %6.3, Buldan'da %6.9 olmuştur.

**Tablo 13: Buldan İlçesinde Oyların Partilere Göre Dağılımı
(1983 Genel Seçimi)**



Geçersiz oy oranları çok yüksek olmasa da bir önceki genel seçimle (1977) karşılaştırıldığında geçersiz oy oranının yükseldiğini görmekteyiz. Geçersiz oy oranlarının bir önceki seçime göre biraz daha yüksek olması seçime giremeyen partilerin tabanlarının 12 eylül öncesine uzanmasına ve bu seçmenlerin bir kısmının özellikle geçersiz oy atmış olmasına bağlanabilir.

Bu seçimler öncesinde MDP'nin merkez sağ ve askeri rejimin desteklediği bir parti, HP'nin merkez sol parti ve ANAP'ın 1980 öncesindeki bütün eğilimleri birleştirdiğini iddia eden bir parti görüntüsünde olması seçmenlerin kararlarını yönlendirmiştir. 1980 öncesindeki son genel seçim olan 1977 seçimlerine göre 1983 seçimlerinde, sol oylar Türkiye genelinde %11.45 Denizli genelinde %12.09 ve Buldan'da %14.96 oranında azalmıştır. Sağ oylar Türkiye genelinde %32.63, Denizli genelinde %33.29 ve Buldan'da %27.61 oranında azalmıştır. Sol oylardaki azalma Buldan'da Türkiye geneli ve Denizli geneline göre daha fazla olmuştur. Sağ oylardaki azalma Buldan'da Türkiye geneli ve Denizli geneline göre az olmuştur. Sağ ve soldaki bu azalan oyların bütün eğilimleri birleştirdiğini söyleyen ANAP'a kaydığı görülmektedir. Türkiye geneli, Denizli geneli ve Buldan seçim sonuçları incelendiğinde sağ partilerden ANAP'a kayan oy oranlarının sol partilerden ANAP'a kayan oy oranlarından fazla olduğu görülmektedir. Böylece yeni bir parti olan ANAP'ın seçmenin çoğunluğu 1980 öncesindeki sağ kesimden oluştuğu söylenebilir.

2.3. 1987 Yılındaki Genel Seçim Sonuçlarının Karşılaştırılması²

29 Kasım 1987 yılında yapılan genel seçimlerin en önemli özelliklerinden birisi 1980 öncesinin siyasi liderlerinin yasağı kaldırılarak bu seçimlerde kendi partilerinin başında seçime gitmeleri idi. 6 Eylül 1987 tarihinde yapılan halk oylamasında siyasi yasakların kalkması anlamına gelen evet oyları %50.16 oranında, hayır oyları ise %49.84 oranında gerçekleşerek 12 Eylül öncesi siyasi liderlere aktif politika açıldı. Bunun üzerine 12 Eylül öncesi AP genel başkanı olan Süleyman Demirel, DYP genel başkanlığına, 12 Eylül öncesi CHP genel başkanı olan Bülent Ecevit DSP genel başkanlığına, 12 Eylül öncesi MHP genel başkanı olan Alparslan Türkeş Milliyetçi Çalışma Partisi genel başkanlığına, 12 Eylül öncesi MSP genel başkanı olan Necmettin Erbakan RP genel başkanlığına seçildiler.

29 Kasım 1987 seçimlerine bir önceki genel seçimlerde tek başına iktidara gelen ANAP hükümeti yönetiminde girildi. Bu seçimlerde bir önceki seçimlere katılmış olan HP ve MDP yoktu. MDP 4 Mayıs 1986 tarihinde olağanüstü kongreye giderek feshedildi. MDP milletvekilleri, HDP (Hür Demokrat Parti), ANAP ve DYP'ye geçtiler. Daha sonra 30 Kasım 1986 yılında HDP ,ANAP'la birleşme kararı aldı. HP ise 3 Kasım 1985 tarihinde SODEP ile birleşerek Sosyal Demokrat Halkçı Parti(SHP) adını aldı.

**Tablo 14: Türkiye Genel Seçim Sonuçları
(1987 Genel Seçimi)**

Toplam Sandık	: 99.166
Toplam Seçmen	: 26.376.953
Toplam Kullanılan Oy	: 24.603.541
Toplam Geçerli Oy	: 23.971.629
Gümrük K. Seçmen Sayısı	: 48.820
Gümrük K. Kullanılan Oy	: 48.820
Gümrük K. Geçerli Oy	: 47.942
Katılım Oranı	: % 93,28
Milletvekili Sayısı	: 450

1987 Genel Seçimlerine Türkiye genelinde yedi parti katıldı. Seçim sonuçlarına göre Türkiye genelinde seçime katılma oranı %93.28, Denizli genelinde %95.90, Buldan'da %97.20 olarak gerçekleşti. Türkiye genelinde toplam geçerli oyların kullanılan oylara oranı %2.5, Denizli genelinde % 2.6, Buldan'da ise %2.8 olarak gerçekleşmiştir. Görüldüğü gibi seçime katılma oranı Buldan'da daha önceki seçimlerdeki gibi Türkiye ve Denizli genelinde üstünde gerçekleşmiştir ve oran olarak diğer seçimlerdekinden çok farklı değildir.

Ancak geçersiz oy oranı Buldan'da Türkiye ve Denizli geneline çok yakın çıkmış olup, bir önceki genel seçime göre oldukça azalmıştır. Bu da seçime katılan partilerin çokluğuna bağlanabilir. Ortaya çıkan geçersiz oyların hatalı oylar olması ihtimali çok daha yüksektir.

² ŞENER, M (1990) Seçim Sonuçlarının Değerlendirilmesi, 1989 yılı raporu.

Tablo 15: Türkiye Geneli Oyların Partilere Göre Dağılımı ve Milletvekili Sayıları (1987 Genel Seçimi)

S.	Parti Adı	Oy Oranı	Toplam Oy	M.V. Sayısı
1	ANAP	36,31	8.704.335	292
2	SHP	24,74	5.931.000	99
3	DYP	19,14	4.587.062	59
4	DSP	8,53	2.044.576	
5	RP	7,16	1.717.425	
6	MÇP	2,93	701.538	
7	IDP	0,82	196.272	
8	BAĞ.	0,37	89.303	

36.31%

24.74%

19.81%

19.14%

ANAP

SHP

DYP

DİĞER

Tablo 16: Denizli İli Seçim Genel Sonuçları (1987 Genel Seçimi)

Toplam Sandık	: 1.312
Toplam Seçmen	: 381.046
Toplam Kullanılan Oy	: 365.436
Toplam Geçerli Oy	: 355.635
Gümrük K. Geçerli Oyundaki Payı	711
Katılım Oranı	: % 95,90
Milletvekili Sayısı	: 6

Tablo 17: Denizli İli Oyların Partilere Göre Dağılımı ve Milletvekili Sayıları (1987 Genel Seçimi)

S.	Parti Adı	Oy Oranı	Toplam Oy	M.V. Sayısı
1	ANAP	35,15	125.017	3
2	SHP	26,74	95.114	2
3	DYP	24,10	85.715	1
4	DSP	8,29	29.497	
5	RP	2,87	10.192	
6	MÇP	2,00	7.121	
7	IDP	0,84	2.979	
8	BAĞ.	0,00	0	

The pie chart illustrates the distribution of votes among the parties in the 1987 general election in Denizli. The largest share is held by ANAP at 35.15%, followed by SHP at 26.74%, DYP at 24.10%, DİĞER at 14.00%, and DSP at 8.29%.

Seçimlerde ,Türkiye genelinde,ANAP %36.31,SHP %24.74,DYP %19.14,DSP %8.53,RP %7.16,MÇP %2.93,IDP %0.82,BAĞIMSIZLAR %0.32 ,Denizli genelinde,ANAP %35.15,SHP %26.74,DYP %24.10,DSP %8.29,RP %2.87,MÇP %2,00 ,IDP %0.84 ,Buldan'da ANAP %34.93,SHP%31.13,DYP %20.98,DSP %7.08,MÇP %2.87,RP %2.34,IDP 0.67 oranında oy almışlardır.ANAP 292 milletvekili,SHP 99 milletvekili,DYP 59 milletvekili çıkarmıştır.

Denizli'den seçilen milletvekilleri ve partileri şunlardır:

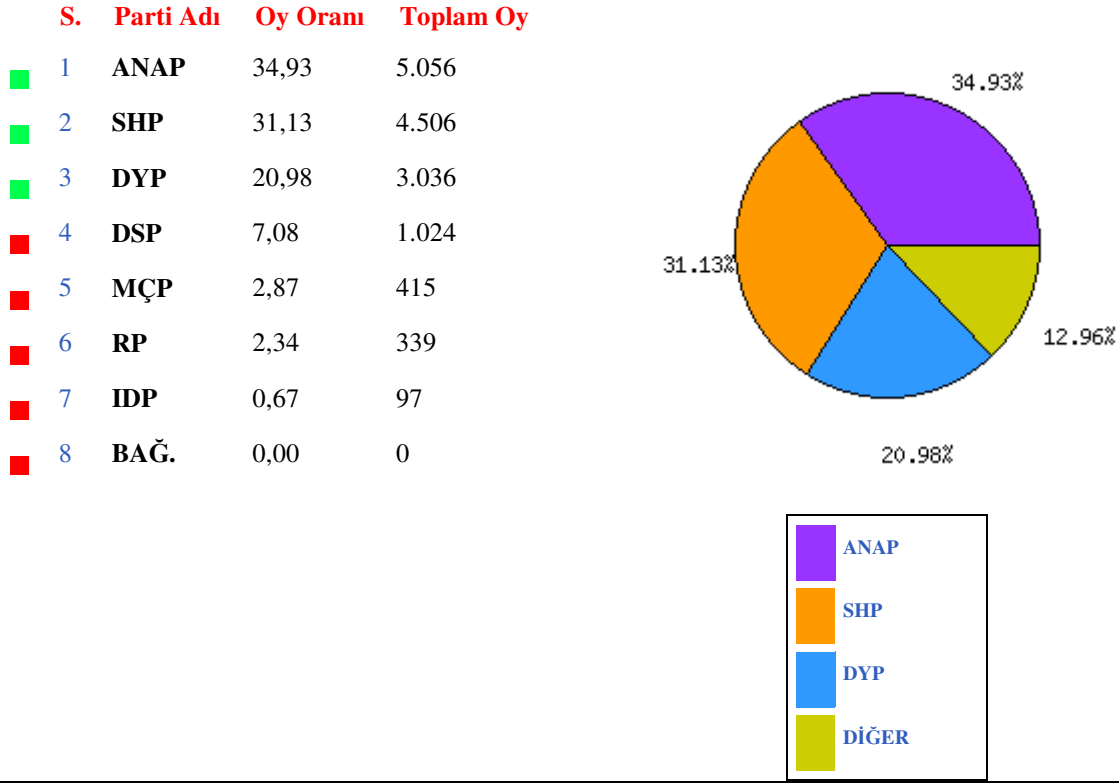
1)Muzaffer ARICI(ANAP) 2)Esat Yıldırım AVCI(DYP) 3)Aycan ÇAKIROĞULLARI(ANAP)

4)Adnan Keskin(SHP) 5)Arif Hüdai ORAL(SHP) 6)İsmail ŞENGÜN(ANAP)

Tablo 18: Denizli ili Buldan İlçesi Seçim Genel Sonuçları (1987 Genel Seçimi)

Toplam Sandık	: 64
Toplam Seçmen	: 15.323
Kullanılan Oy	: 14.894
Toplam Geçerli Oy	: 14.473
Katılım oranı	: % 97,20

**Tablo 19: Buldan İlçesinde Oyların Partilere Göre Dağılımı
(1987 Genel Seçimi)**



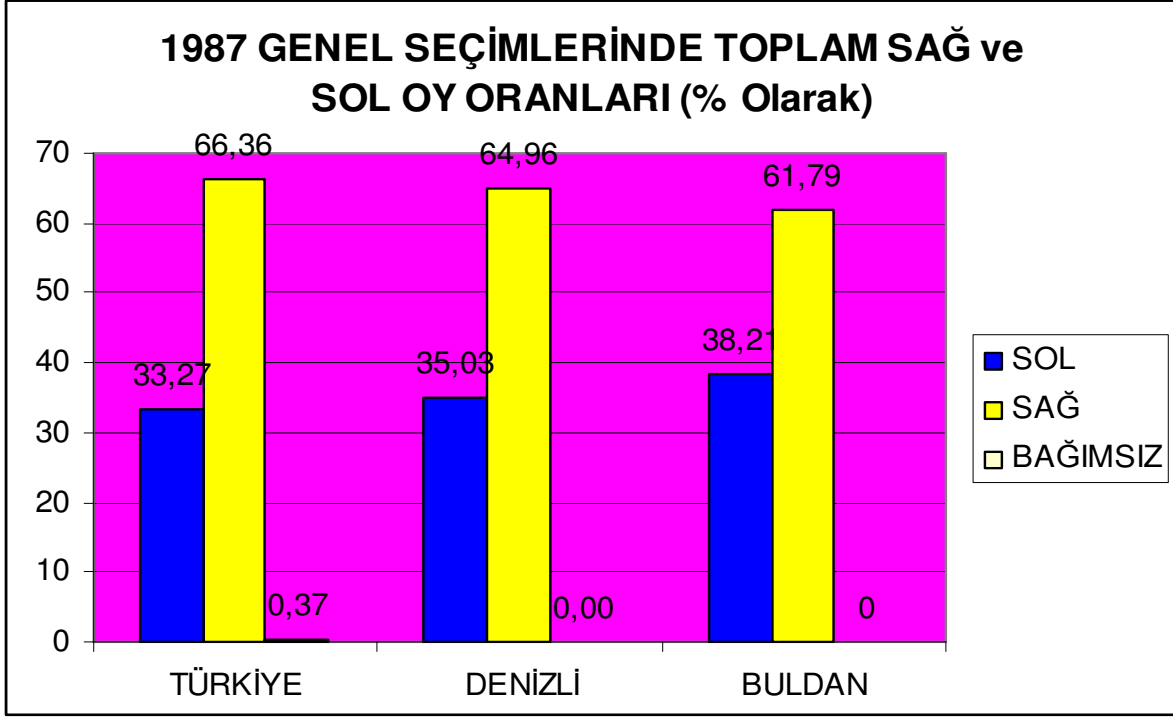
Partilerin aldıkları oy oranına göre sıralaması Türkiye ve Denizli genelinde aynıdır. Ancak MÇP Türkiye ve Denizli genelinde 6. sırada olmasına rağmen Buldan'da 5. sırada yer almıştır. Buldan'da MÇP %0.53 oranında bir farkla RP'yi geçmiştir. Yine Buldan'da SHP'nin aldığı oy oranı Türkiye ve Denizli geneline göre yüksek çıkmıştır. DYP'nin aldığı oy oranı Türkiye geneli ve Buldan'da birbirine çok yakın olup Denizli genelinde ise biraz daha yüksek çıkmıştır. ANAP Türkiye genelinde, Denizli genelinde ve Buldan'da birinci parti olmuştur. Ancak bir önceki seçime göre (1983 genel seçim) ANAP Türkiye genelinde %8.83, Denizli genelinde %7.5 ve Buldan'da %4.83 oranında oy kaybına uğramıştır. ANAP'ın Türkiye geneli, Denizli geneli ve Buldan'daki oy oranları birbirine çok yakın olup 1987 seçiminde de Buldan'da Türkiye geneli ve Denizli geneline göre ANAP'ın oy oranı biraz daha düşük gerçekleşmiştir.

RP 'nin oy oranı Denizli geneli ve Buldan'da Türkiye geneline göre oldukça düşük çıkmıştır.

Tablo 20: 1987 Genel Seçimlerinde Toplam Sağ ve Sol Oy Oranları(% Olarak)

	TÜRKİYE	DENİZLİ	BULDAN
SOL	33,27	35,03	38,21
SAĞ	66,36	64,96	61,79
BAĞIMSIZ	0,37	0,00	0,00

Sol Partiler: SHP, DSP Sağ Partiler: ANAP, DYP, RP, MÇP, IDP



1987 Genel Seçimlerinde toplam sağ ve sol oy oranları açısından baktığımızda sağ partiler toplam oyların Türkiye genelinde % 66.36'sını, Denizlide % 64.96'sını, Buldan İlçesinde ise % 61.79'unu almıştır. Sol partilerin aldığı toplam oy oranları ise sırasıyla % 33.27, % 35.03 ve % 38.21'dir. Buldan İlçesinde sol partilerin aldığı oy oranının Türkiye ve Denizlideki toplam oy oranlarının biraz üstünde olduğu görülmektedir.

SONUÇ:

12 Eylül 1980 askeri darbesi ve 1980'li yıllardaki ekonomik ve sosyal değişimler Buldan seçmenini Türkiye ve Denizli seçmenine göre çok farklı bir şekilde etkilememiştir. Özellikle büyük partilerin oy oranı dikkate alındığında Buldan, Türkiye gündemiyle ortak hareket etmiş siyasi tercihleri genellikle Türkiye ortalamasına uyum göstermiştir. Büyük partilerin dışında kalan partilerin Buldan'da Türkiye ve Denizli geneline göre gösterdikleri farklılıklar o parti teşkilatlarının Buldan'daki çalışmalarına veya bazı uç sayılabilecek siyasi görüşlerin Buldan'da taban bulamamalarına bağlanabilir. 1977 seçimlerinde merkez ama küçük bir parti olan DP'nin Buldan'daki oy oranının yüksek çıkması veya 1987 seçimlerinde merkez sağa biraz daha uç bir parti olan RP'nin oy oranının Buldan'da düşük çıkması buna örnek olarak gösterilebilir. Buldan'daki seçime katılma oranları incelenen her üç seçimde de ortalamanın üstüne çıkmış bu da Buldan seçmeninin seçimlere ve siyasete karşı ilgili olduğunun bir göstergesi olarak alınabilir. İncelenen her üç seçimde de geçersiz oyların kullanılan oylara olan oranı Buldan'da Türkiye ve Denizli geneline göre çok fazla farklılık göstermemiştir.

Toplam oylar içinde sağ ve sol partilere ait toplam oylar da 1977 genel seçimlerinden 1987 genel seçimlerine benzer bir eğilim göstermiştir. Toplam oylar içinde sol partilere ait

oyların hem Türkiye geneli hem de Denizli genelinde olduğu gibi Buldan İlçesinde de önemli oranda azaldığı görülmektedir. 12 Eylül askeri darbesinin, seçmenin oy verme davranışını etkileyen birçok faktör yanında, Türkiye geneli ve Denizli geneline paralel olarak Buldan ilçesinde de sol partilere verilen oy oranını azalttığı görülmektedir.

KAYNAKLAR

TUNCER, E ve C.KASAPAŞ (2004) **Seçim 2004, Sayısal ve Siyasal Değerlendirme**, Tesav Yayınları, Ankara.

TUNCER, E . C.KASAPAŞ ve B.TUNCER (2003) **Seçim 2002, 3 Kasım 2002 Milletvekili Genel Seçimleri Sayısal ve Siyasal Değerlendirme**, Tesav Yayınları, Ankara.

GÜNAL, E (2005) **Türkiye’de Seçim Sistemlerinin Siyasal Kurumlar Üzerindeki Etkileri**, Turhan Kitapevi, Güncel Kitaplar Dizisi.Ankara.

TÜRK, H.S (1995) “ Türkiye İçin Nasıl Bir Seçim Sistemi” **Türkiye İçin Nasıl Bir Seçim Sistemi** (içinde). Tesav Yayınları, Ankara

YAMAN, H (1978) **Seçim Sonuçlarının Değerlendirilmesi**, 1977 Yılı Raporu.

ŞENER, M (1990) **Seçim Sonuçlarının Değerlendirilmesi**, 1989 Yılı Raporu.